

Redaksjonelt

Dette nummeret av *Tidsskrift for kulturforskning* handler først og fremst om eventyr, prinsesser og kongelige brylluper. Hvordan skapes en prinsesse? Det kan innebære å bygge bro mellom motsetninger, mellom folkelighet og kongelighet og mellom tradisjonelle forestillinger og den moderne tidens realiteter.

Eventyrtegningene har betydd mye for oppfatningen av vår nasjonale egenart. Men hvordan er eventyrskikkelsene kledt? Er det mennesker fra sagatiden vi møter eller fra samtiden, og hvordan brukes klærne for å markere klassetilhørighet? Astrid Oxaal bruker drakten som ledetråd når hun følger tegningene gjennom den kompliserte forvandlingsprosessen fra den første spede begynnelsen i 1838 og fram til det ferdige resultatet. Det viser seg for eksempel at Erik Werenskiold i illustrasjonene til "Prindsessen som Ingen kunde maalbinde" smeltet sammen landets storhetstid i middelalderen og et idealisert bilde av bondekulturen. Askeladden er iført telemarksdrakt, mens prinsessen har en 1800-talls borgerlig motedrakt med dekor som minner om sagatiden.

Også da Mette-Marit for to år siden ble forvandlet til en ekte prinsesse, måtte det bygges bro mellom motsetninger. Elise Seip Tønnessen har analysert kronprinsbryllupet som mediabegivenhet. Bryllupet var stramt regissert som et melodrama, da "alenemoren fra Sletteheia" ble omskapt til Norges kronprinsesse. Før bryllupet hadde mediene hatt overtaket, med alle sine skandalepregete avsløringer, men i bryllupet overtok hovedpersonene regien. Det første store vendepunktet i dramaet var Mette-Marits bekjennelse tre dager før bryllupet. Det andre var biskop Stålsetts tale i kirken. Det som hadde vært framstilt som hennes svakhet, ble forvandlet til hennes styrke, nemlig morskjærighet, og det var også kjærligheten som dannet en bro mellom det himmelske og det jordiske og mellom kronprinsparet og folket.

Men en ting er vellykkete mediabegivenheter, en annen ting er hvordan de kongelige i dagens samfunn skal utforme sine roller. Barbro Blehr tar utgangspunkt i begge de to kongelige bryllupene i de siste to årene. Også hun ser på kronprinsbryllupet som en vellykket markering av at to personer – tross den problematiske fortiden – ble transformert til et vellykket kongelig par. Men det gjenstår blant annet å se hvordan de to i framtiden vil takle den vanskelige balansegangen mellom det å framstå som både politiske og upolitiske. Situasjonen er ikke lettere etter prinsessebryllupet, hvor konflikten fortsatt består, mellom prinsessens kommersielle interesser på den ene siden og det faktum at hun har beholdt sin kongelige status. Vår tids kongelige skikkelser er ikke – som i eventyrene – ferdig utformet. De kongeliges roller er ennå uavklarte, og det er ikke bygd opp en fast og vedvarende sympati i folket.

God lesning